

Jacob Sebastian Lauremberg

**Programma Quo Historiae, Antiquitatis, Et Civilis Prudentiae Studiosos, Atq[ue]
Amatores ad audiendam sedulo & pertinaciter C. Cornelii Taciti Annalium
interpretationem benevole invitat**

Rostochi[j]: Kilius, 1650

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn730216624>

Druck Freier Zugang

RU phil 1650

Jacob Sebastian Lauenberg

PROGRAMMA

Quo

HISTORIAE,
ANTIQUITATIS,
ET CIVILIS PRVDENTIAE
STUDIOSOS, ATq; AMATORES
ad audiendam sedulo & pertinaciter
C. CORNELII TACITI AN-
NALIUM interpretationem be-
nevole invitatur.

JACOB. SEBASTIAN.
LAUREMBERG. J. U. D.
& Historiarum Profess.
Publ.

*Ad 3. diem Decembris
horam post meridiem secundam.*

Rostochl,
Typis NICOLAI KILLI, Acad. Typogr. An. 1650.

HISTORIÆ STUDIOSIS

S.

Oepe ego mirari soleo, qui fiat, quod cum cœteræ disciplinæ omnes æstimatores inveniant, dignæq; putentur, quibus se dedant Juvenes, atq; emancipent, sola HISTORIA aut nullos habeat cultores, aut perpaucos; Hujus vero strenuissimæ inertix, & insignitæ supinitatis causas pressius inquirenti mihi, atq; pernovisse satagenti duæ potissimum occurrunt: quarum prima atq; princeps est, quod sicuti ad quæstum nunc literæ diriguntur, ita quæstu censeantur solo, tantoq; in honore sint, quanto lucro adficiunt mulcentq; consecratores, quantaq; mercede industriam eorum, laborumq; impensorum tædium redhostiunt, & compensant; Sane sicuti Ulpiano JCto dicente, Civilis Sapientia sanctissima res est, nec precio nummario aut æstimari debet, aut dehonestari; sic quoq; cœteræ artes liberales, atq; ut Tullius eas vocat ingenuæ, præstantioris conditionis sunt, quam ut dignationem à quantitate lucelli vel sumant, vel amittant. Manuaria opera, atq; meritoria artificia, quibus occupantur, quæq; exercent qui à Musarum abhorrent contubernio, atq; Herodoto teste apud omnes etiam Barbaros pro ignobilioribus civibus habentur, & habendi sunt merito, si ditant, si sacculos replent, nummisq; farciunt.

farciunt, videmus magnificare vulgum, & per studio se
addiscere, spernere è contra illa & comtemptim negli-
gere, quæ haud amplo quæstui fore intelligit & prævi-
det; scilicet profana plebs, cujus genius neutiquam Vir-
tutis capax est, cum in splendenti stercore, in rejecta-
neis illis naturæ, quæ ex telluris vestæq; cloacis, & fæ-
disimis specubus eruuntur, felicitatem omnem sitam
opinetur, suamq; reponat, illis artibus solum inhæret in-
sudatq;, ex quibus lucrum sperare habet, atq; sibi polli-
ceri, quarumq; ope & adjumento solari potis est hiulci
pectoris insanam cupidinem, veritamq; auri restinguere
sittim; hinc fit, ut censu divitiisq;, censeantur apud illam
conciues, non rerum notitiâ aut sapientiæ dotibus: clau-
dus cerdo & veteramentarius, aut elumbis agaso, & ma-
leolens bubsequa etiam si summa habeat peccata, flagi-
tysq; commaculatus sit teterrimis, si saltem maximam
quoq; habeat pecuniam, atq; modio metiatur nummos,
heros strenuissimus audit, nec ulli quisquis etiam ille
fuerit, de semita decedere, aut petasum aperire dignabi-
tur; intelligit enim se pro Numine ab omnibus haberi
propter divitias coliq; etiam si nebulo sit intus & in-
cute, fur, trapezita danista impostor, plagiarius & omni-
bus his scelestior ac fraudulentior. Ita apud vulgum vir-
tutis opus nummi agunt; qui detestabilis atq; pernicio-
sissimus error, & exitiosum veræ sapientiæ, bonisq; ar-
tibus malum, utinam non serpsisset longius, atq; grassa-
tum esset! sed afflavit illud eheu! tanquam pestilens sy-
dus etiam ipsam Apollinis sedem, & Musarum domici-
lium, eorumq; animos infecit quoq;, qui litterati sunt,
aut ad minimum esse volunt atq; appellari; Dic enim so-
des qui fit, quod vix unus eas sibi prospiciat artes atq;
paret, quibus aliquando Juventuti in Scholis erudien-

de, par sit & idoneus, ubi vel decem id agunt omni nixu
inque eo ingenium & industriam fatigant à teneris, ut
olim in foro & subsellis versari, litesque artificiosa ne-
quitia, & scelestissima vafritie ducere atque comperen-
dinare, & de re ne titivilitio quidem aut casta nuce
emenda, totos dies rixari, figurisque ut Tranquillus lo-
quitur, ludere, & scommatibus veluti armis telisque con-
fictare valeant, tum præprimis, ubi (Ammiani verba
sunt) commissarum sibi causarum infirmitatem rationi-
bus validis convallare nesciunt; an quæso ideo quod
hic talis illi præster? nequicquam vero: quin imo ego
mihi omnino consuadeo, unum ludi magistrum, atque
pubis ingenuæ fidum doctumque informatorem, plus
conferre in Rempublicam emolumentum atque posteros,
quam sexcentos sexaginta quinque Causidicos: Non mi-
hi hec sermo est de Juris legumque peritis, qui advocatio-
nem suam accommodant periclitanti innocentiae, qui
religiosi Justitiae sunt tutores, & pyssimi sacerdotes,
hocque patrocinio æque provident humano generi, quam
si patriam armis defensarent, spiritumque & vitam ei im-
penderent atque gratificarentur; est enim horum officium
gloriosum, atque illustre & honorificentissimum, nemoque
illis præferri & anteponi potest aut debet; Sed loquor
de hujusmodi vappis hominum, de rabulis & vulturi-
bus subbasilicanis & togatis, de scurris illis subrostra-
nis, qui vocem foro prostituunt, qui quavis mercedula
coram quovis pedaneo venalem linguam & animam
habent, qui non causas agunt, sed ad causas, qui rem
unam sciunt accurate & examussim, unam nesciunt &
ignorant planissime: Sciunt ea quæ ex aliorum (ut
cum Pragmaticis loquar) A C T I S exscripserunt,
atque suffurati sunt, magno spiritu, & extrema stentoriae
vocis

10
vocis laterumq; contentione declamare, & prodigere;
nesciunt pudere, & erubescere ubi turpiter sedant.,
suamq; non sine ostentatione produnt inscitiam. Ad
hoc abjectum, & vile, atq; mercenarium vitæ genus
innumeri adspirant, at elegantiora sublimioraq; studia
pauci tractant, & colunt: vine causam? nulla alia est
profecto, quam quod Didascalus etiam optimi com-
matis, & subacti judicij, laudabilisq; industriæ qui to-
tum diem contrivit molestissimis laboribus, ubi ad su-
dorem usq;, & animi deliquium excarnificatus & exer-
citus sero vesperti domum revenit, nihil in cœnam ha-
beat præter pisciculos, minutulos, aut acidum & fatuum
olis: at IMPUDENTIUM redeuntem e foro aut
Grammatophylaceo pontificalis & dubia cœna exspe-
ctet, viniq; delicatissimi amplissima amphora; ille enim
cum gratis clamavit in Schola, ad lares suos nihil repor-
tat præter fatigata membra, & sacculum inanij replen-
tum, hic qui

— clamosi rabiosa fori

Jurgia vendens improbus iras

Et verba

elocavit ære multo gravis redit domum, hinc bo-
nus ille Pædagogus strenuissime esurire cogitur, aut cœ-
nare Philosophice & tenuiter, IMPUDENTIUS
vero genium curat, atq; dapsiliter & lautissime epulatur.
Atq; hoc ipsum est, quod multos ab ingenuarum litte-
rarum & HISTORIÆ cultu deterret & avocat, ad
plebea vero & proletaria studia allicit & inflammat:
Equidem non tam male comparatum est cum Annalium
conditore aut interprete, at egere necesse habeat, &
cum paupertate probroscolluctari, ut fatum ejus opu-
lentitatis videatur incapax, sed tamen cum non nisi ab

A 3

excelsis

excelsis animis laborum industriæq; mercedem sibi habean-
t polliceri, qui monumenta veterum excutunt, & antiquitati cognoscendæ invigilant, ubi sordes & fæx civitatum, & qui brachio nares emungunt, nummis præsentarijs quotidie conducunt Rabularum operam, fit ut hæc studia negligantur à plerisque, de successu felici, præmijsq; & præcijs eorum formidolose desperantibus. Altera causa cur segnius quam par erat Historiæ tractentur hæc est: Quod non pauci consuadeant sibi, credantq; penissime, cognitionem scientiamq; earum innas-
ci homini, aut ignorantibus quasi non animadvertenti obrepere non aliter quam pediculi solent; adeoq; neutiquam peculiarem operam exigere, aut mereri: Scilicet horum iudicio aut errore potius, satis est fabellis posse ludere, atq; in circulis & convivijs iisdem sympotas oblectare & combibones, temporisq; aut protractæ cæ-
næ prandyve edulcare & minuere tædium: Sed hoc quid aliud est quæso, quam impudenter & nefarie obterere, & prophanare tantæ disciplinæ Majestatem, litterasq; bonas infamare nequiter? Nonne hoc modo Historiarum quoq; peritiâ censebuntur, aniculæ nostrates, quæ propter Spiritus S. templum nendo unciatim quæstum quærunt, dum fabellas alternatim sibi ogganniunt & de-
blaterant, ne sopor manus (ut ille inquit) calvatur, frustreturq; & decipiat; aut gerulæ, quæ post fornacem, enarratione nugarum nugacissimarum pusionibus & va-
gientibus infantulis somnum sufflaminant, emanantesve lacrymas remorantur aut sistunt.

Hæc malè sanæ & ignobilis plebeculæ pestifera deliria non debent vos infatuare, aut seducere **JUVENES NOBILISSIMI**, ut cum illa opinemini una, antiquita-
tis rerumq; retro gestarum notitiam insuper haberi, otiove infortitio acquiri posse & comparari; quin potius
sicuti

10
sicuti satagitis supra profanum vulgum adsurgere atq;
eminere, sic quoq; seorsim ab eo sentire, & quæ ille ne-
gligit atq; adspernetur, vos oppido colere, atq; æstimare
addecet, memores sciti illius: QUI EX ERRORE IM-
PERITÆ MULTITUDINIS PENDET EUM IN
MAGNIS VIRIS NON ESSE HABENDUM.
Longe alia indoles est Historiæ, quam indoctis putatur,
longe excelsior & eminentior dignatio ejus & præstan-
tia quam ut trivys debeat ancillari. *Prudentes illa reddit sui
cultores, & huic servit fuit; memoria veteris ordinem texit, atq;
fidissime commonstrat, quid in magno hoc mundi theatro actum
patratumq; sit, antequam tu in cola ejus fieres; personamq; nan-
cisceris; representat. & ob oculos ponit res gestas ab atate tua
remotissimas, tam evidenter & perspicue, quasi ipse oculatus ea-
rum spectator fuisses, aut etiam pars aliquota & administer, pan-
dit antiquitatis iter, exemplorum feneratur & suppeditat uber-
rimam copiam; CONSILIA quibus ventum est ad hac aut
illa tentanda, & obeunda aperit & revelat; addit ACTA me-
moratq;, nec EVENTUM silet aut invidet, aut dissimulat, sed
candidissime sine fuce, sine metu odij trave, sine studij aut favoris
aut gratia ambitione promulgat. & exprimit; laudat quæ com-
mendatione digna, vituperanda reprahendit, explicat casus vel
Sapientia, vel temeritatis; disertissime monet, consolatur, præ-
cipit, dehortatur, deterret, accendit, inflammat ad pulcherrimas
amulationes. docet miseras & felicitates, secundas, adversasq;
res animose tolerare, ut neutris succumbas mollisè, aut corrup-
paris. Testis temporum est secundum Tullium, Lux veritatis, viva
memoria, nuncia vetustatis, atq; ut verbo dicā. MAGISTRA
VITÆ, ejusq; prudenter vivendæ BELLISSIMUM
SUBSIDIUM. Jucunditatē ineffabilem, voluptatemq;
quæ ex lectione atq; auditione Historiarum percipitur,
honestissimo palpo mulcentem juvenes, viros effascinan-
tem.*

tem admirabiliter, senes solantem blandule, atq; ad sarcophagum usq;
concomitantem, aratisq; ex parte levantem molesto radio, sicco pede &
consulto prætereo, ut pote quam utilitas quasi absorbet, nec in com-
parationem admittit, aut venire patitur, de qua malo ut experiamini,
meminus dixisse quam poteram, aut debebam quam in ea commen-
danda esse prolixior.

Vos Nobilissimi Juvenes impartimini, sultis, atq; elocate huic
eruditionis nequicquam postremæ parti dietim horulam unam, eoq;
probatum facite, quantū altitudo pectorum vestrorū abhorreat à prava
seculi consuetudine, quā illis disciplinis æstimū est, non per quas animus
divinæ illa particula auræ, sed per quas domus splendet & locupleta-
tur; cui perniciosissimæ cauponationi, & execrabili instituto nisi pro-
pmodum exsequiæ eantur, ingenuis litteris ibuntur, & artibus bonis,
atq; de his actum erit penissimè, quam barbariem & pestilentiam aver-
tat clementissime, qui cuncta arbitratu suo ordinat & disponit.

Ego vero ut demandatæ mihi pro nuper Spartæ publicæ pro vi-
rili mea parte, & ingenij modulo atq; tenuitate satisfacere incipiam,
constitui bono cum Deo C. CORNELII TACITI autoris gravissimi,
& incomparabilis ANNALIUM libros publicis Lectionibus inter-
pretari, quorum initio ille pauca de Augusto & extrema repetendo,
præcipua Imperij Augustei momenta egregio artificio est complexus;
Cæterum ne videamur hæc sacra illotis, ut sic dicam, manibus contre-
ctare atq; sine præmiali præparatione de improvviso & quasi quodam
impetu rei ipsius invadere arcem, operæ esse existimavi præcium, ut quæ-
dam præfaret, atq; præmitterem de autore hoc ejusq; scriptis, & di-
ctione, ex quibus in simul cognoscetis, cur hunc præ alijs enucleandum
mihi delegerim. Fiet id perendie hora 2, Pomeridiana in Auditorio
magno, ad quem præliminarem discursum audiendum, vos officiose
invito, utq; & illo, & subsequenter quibus docturus sum, diebus fre-
quentia vestra & favorabili attentione studia nostra excitare laboresq;
nostros vobis non displicere numerofo conventu testatum facere
velitis, quanto possum opere contendo. P.P. Calen-
dis Decembribus cIo Ioc, L.

os(o)so

sicuti satagitis supra profanum
eminere, sic quoq; seorsim ab eo
negligit atq; adspernetur, vos oppi-
addecet, memores sciti illius: QU-
PERITÆ MULTITUDINIS
MAGNIS VIRIS NON ESS-
Longe alia indoles est Historiæ,
longe excelsior & eminentior di-
tia quam ut trivys debeat ancillar-
cultores, & huic servit fini; memoria v-
fidissime commonstrat, quid in magno
patraturq; sit, antequam tu in cola ei-
ciscereris; representat. & ob oculos po-
remotissimas, tam evidenter & perspi-
rum spectator fuisses, aut etiam pars al-
dit antiquitatis iter, exemplorum fane-
rimam copiam; CONSILIA qui-
illa tentanda, & obeunda aperit & re-
moratq;, nec EVENTUM silet aut in-
candidissime sine fuco, sine metu odij
aut gratia ambitione promulgat. & e-
mendatione digna, vituperanda repræ-
Sapientia, vel temeritatis; disertissim-
cipit, debortatur, deterret, accendit, in-
amulationes. docet miseras & felicis-
res animose tolerare, ut neutris succum
paris. Testis temporum est secundum
memoria, nuncia vetustatis, atq; ut vi-
VITÆ, ejusq; prudenter viven-
SUBSIDIUM. Jucunditatē in-
quæ ex lectione atq; auditione
honestissimo palpo mulcentem ju-

urgere atq;
quæ ille ne-
q; æstimare
ORE IM-
EUM IN-
NDUM.
tis putatur,
& præstan-
la reddit sui
n texis, atq;
carro actum
onamq; nan-
ab atate tua
ocularus ea-
minister, pan-
editat uber-
Et ad hac aut
ACTA me-
ssimulat, sed
i aut favoris
dat que com-
cat casus vel
olatur. præ-
pulehrrimas
s, adversasq;
aut corrum-
veritatis, vitæ
AGISTRA
SSIMUM
luptatemq;
percipitur,
s effascinan-
tem

the scale towards document

Image Engineering Scan Reference Chart TE263 Serial No.

Patch reference numbers on UTT